

S cílem hodně dojit v horších podmínkách

V Předmíří vzaly před pár lety zootechnickou činnost do rukou dvě křehké mladé ženy. A vedení neudělalo chybu – naopak, výsledky se již dostávají. Významné je snížení subklinických mastitid a počtu somatických buněk v mléce, ale také optimalizace odchovu telat. Postupný přechod na plemeno montbeliarde je předzvěstí vyšší doживosti při menší náročnosti na krmivo, než by tomu bylo u holštýna. Ve spolupráci s výživářským poradcem Ing. Petrem Novotným z VVS se nově daří plnit cíle i ve výživě.

Agraspol Předmíř, a. s., hospodaří v pahorkatině na hranicích jihočeského a západočeského kraje nedaleko Kasejovic a Lnář. Před třemi lety sem na pozici zootechničky nastoupila dívka s exotickým příjmením Ing. Blanka Zabala Laverde a o rok později také Bc. Anna Varausová. Místní rodák Ing. Pavel Choura je původem mechanizátor, v roce 2015 nastoupil jako výrobní ředitel a před třemi roky převzal funkci předsedy představenstva.

Mléko tvoří hlavní část příjmů

Jak informuje Ing. Pavel Choura, současná podoba společnosti Agraspol vznikla v roce 1999 transformací z družstevní formy na akciovou společnost. V evidenci živočišné výroby je asi 860 dobytčích jednotek, chov skotu na mléko je dominantní činností. Společnost také ročně vykrmí asi 1000 prasat, přičemž nakupuje selata v 9 až 18 kg a vykrmuje podle požadavků zákazníka do 105 až 150 kg. Průměrný denní přírůstek plemen-

ného materiálu firmy PIC přesahuje 1 kg. Na chov navazuje vlastní porážka, která pracuje obvykle dva dny v týdnu. Realizaci uskutečňuje Agraspol ve spolupráci s nedalekým ZD Bělčice. Zákazníky si podle slov předsedy veprůvé maso nachází díky tradici a internetové propagaci včetně té facebookové, většinou jde o stálou klientelu. Další kategorií zvířat jsou krůty, které podnik chová příležitostně s cílem prodeje v živém, např. před svátky.

Rostlinná výroba se primárně stará o zajištění krmiv – výrobu asi 7000 tun siláže ze 150 až 200 ha kukuřice (podle aktuální potřeby a naplnění jam), senáže z jetele a travin (asi 60 ha jetele, 280 ha luk), z tržních plodin se pěstuje řepka (130 ha), pšenice (200 až 270 ha), tritikale (70 ha), ječmen (130 ha) a oves (80 až 90 ha), někdy s podsevem jetele. S tím souvisí i roční produkce hnoje, což představuje 10 tisíc tun, ale také kejdy – 3 tisíce tun. Okrajově se Agraspol věnuje produkci a prodeji brambor. „Hnuj je na-

Ing. Pavel Choura, předseda představenstva

ším zlatem, neboť v písku a kamení, které máme na pozemcích, by toho příliš nevyrostlo,” dodává k rostlinné výrobě předseda představenstva.

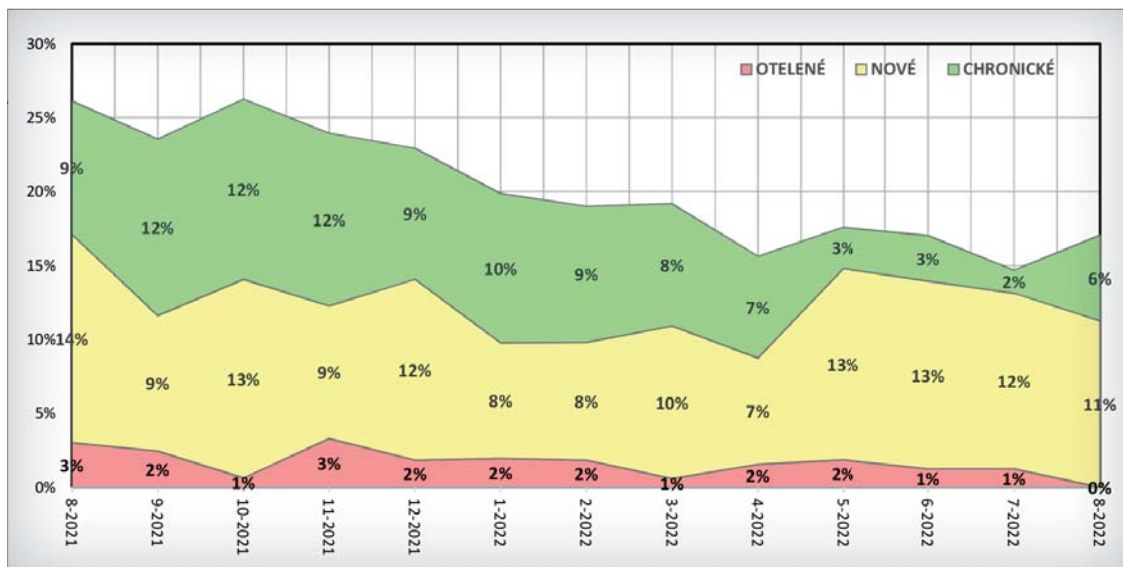
Převodné křížení

Podle slov předsedy představenstva Pavla Choury byl v původním JZD Háje Předmíř chov českého strakatého skotu

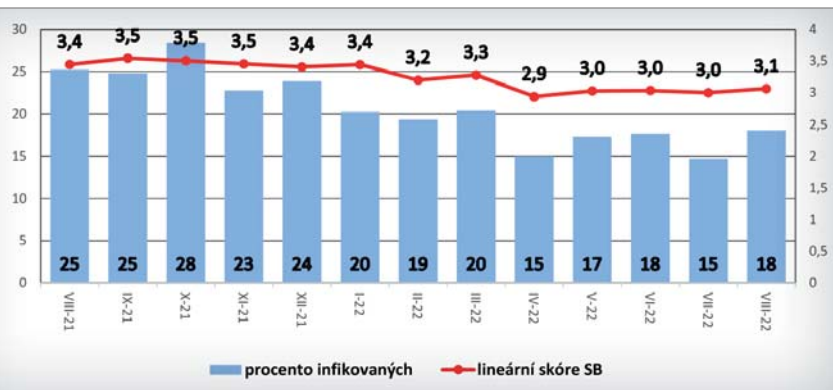
tradiční. Po krátké změně kurzu na holštýnské plemeno v devadesátých letech se vedení podniku rozhodlo pro červenou barvu. Dnes je kromě C plemene ve stádě také holštýn, ale hlavní směr vidí Pavel Choura a zootechničky v převodném křížení českého strakatého na francouzského montbeliarda, který přináší vitalitu i více mléka, na který chov cílí. Mléko putuje do mlékárny Goldsteig v Chamu přes MHD Jih, takže na výkupní cenu si v Předmíří nemohou stěžovat, přesto ale Ing. Choura říká, že při aktuálních cenách vstupuje výroba mléka ztrátová. „Ceny energií nás tlačí k možná zoufalým úsporným opatřením, chtěl bych být optimistou, ale zatím tomu nic nenásvědčuje. Jen nedávno byla vyšší cena za hovězí, takže byl pro podnik rentabilní výkrm býků,” komentuje Pavel Choura.

Kvalita mléka se zlepšila

V červenci byla průměrná užitkovost 393 chovaných dojnic 23,5 litrů na ustájenou krávu při 3,92 % tuku a 3,60 % bílkovin. „Se složkami příliš spokojeni nejsme, proto se nový

Struktura nemocných zvířat

Subklinické mastitidy

výživářský poradce z VVS, který nastoupil loni, bude muset více snažit. Především tuk je třeba zvýšit," říká s trochou nadsázky tvář v tvář výživáři Petru Novotnému předseda Pavel Choura a doplňuje, že zootechnikům se daří udržet somatické buňky do 180 tisíc i níže, což je oproti minulým letům výrazné zlepšení. „K těmto dobrým výsledkům přispívá důsledná zootechnická práce a zejména pravidelné kultivace, které vedou k identifikaci patogenů,“ ocenil Pavel Choura svůj zootechnický personál. Zootechničky se přidávají do diskuse: „V průměru provedeme asi 70 kultivací měsíčně. Ještě v roce 2019 byly somatické buňky kolem 500 tisíc. Těší nás to zlepšení, naposledy byl průměr stáda 144 tisíc SB. Bylo zde spoustu chronických

krav, subklinických mastitid, které jsme postupně vyřadili. Léčené krávy jsou ustájeny v jedné sekci a dojí se jako poslední. K výsledku jsme se dopracovali po krůčcích a nechceme usnout na vavřínech, ve zlepšování zdraví vemene pokračujeme. Pořídili jsme stroj na analýzu PSB. Aktuální hranice pro zahájení kultivace je nad 200 tisíc. Snažíme se jít s novou legislativou a maximálně omezovat použití antibiotik, zaprahujeme selektivně. Pokud v kontrole užitkovosti má kráva méně než 200 tisíc PSB, je pro nás adeptka na zasušení bez antibiotik. Dále sledujeme její historii zánětů, zejména výskyt bakterie *S. uberis*. Třetí kritérium je vlastní kultivace – pokud vyjde kráva „čistá“, zaprahujeme ji pouze strukovou zátkou,“ vysvětlují zootechničky postup.

Změny v podniku jsou vidět

Za posledních sedm let nainvestoval management podniku do chovu skotu značné prostředky, od vybavení mléčnice do technologie ve stáji. Nové osvětlení stáje má pro krávy blahodárny vliv, ale samozřejmě zvýšilo spotřebu elektrické energie. „Minimálně krmný žlab musí být osvětlen,“ stojí si za svým výživář Ing. Petr Novotný z VVS Verměřovice.

Ing. Pavel Choura si je vědom, že do chovu skotu je nadále třeba investovat, v přípravách je výstavba nového teletníku. „Krávín je z roku 1991, tak-

že by si renovaci za nějaký čas také zasloužil, ale pokud se nezmění situace, tak to nepůjde. Samozřejmě se nás dotýká změna výše redistributivní platby. Problém je tom, že jakmile jednou živočišnou výrobu zavřu, už ji asi neobnovím. Neříkám ale, že zavíráme, snažím se káru táhnout dál, ale světlo na konci tunelu zatím nevidím,“ uvažuje předseda představenstva.

Dusíkaté látky z jetele

Dvakrát denně se v Předmíří spouští rybinová dojírna Fullwood 2 x 12. Skot zaměstnává 12 lidí (ošetřovate-

Mladý skot po odstavu má k dispozici suchý mix na bázi řezaného sena

Stlané ustájení produkčních krav včetně hlavových poutacích zábran

lé, dojičiči, krmičiči) plus zootechničky Annu a Blanku. „Do budoucna chceme z chovu vyřadit holštýnské plemeno, pro které nedokážeme vyrobit dostatečně kvalitní objemné krmivo. Luční porost nenabízí tolik dusíkatých látek, vojtěška na skalnatém podloží nelze pěstovat, takže zbývající variantou je jetel. Ve finále má být stádo složeno z 90 % z plemene montbeliarde, částečně se nám osvědčilo užitkové křížení se švédským červeným skotem,“ vysvětlují zootechničky a dodávají: „Krmivo se zakládá dvakrát denně pomocí taženého míchacího krmného vozu. Přáli bychom si samojízdný krmný vůz s čelní frézou, který je pro obsluhu mnohem jednodušší. Zajišťují dokonalejší odběr hmoty, na rozdíl od tažených vozů nemusí do žlabu couvat.“ Chov je již rok zapojen programem do genomické selekce, každé tele se odebírá pro získání jeho genotypu.

Blanka Zabala Laverde (zleva), Petr Novotný a Anna Varausová

Výživář se musí snažit

Včetně jalovic a telat je v Předmíři 1100 kusů skotu. Hnůj se vyhrnuje dvakrát denně manipulátory. Starší konstrukce stáje nutí při každém vy-

hrnování hnoje krávy přesouvat, což je z hlediska produkce kontraproduktivní. Končetinám krav jsou umožněny koupele dvakrát v týdnu. „Paznehty, se kterými jsme neustále bojovali, jsme svěřili do péče MVDr. Vobra a výsledky jsou vidět,“ podotýká Ing. Blanka Zabala Laverde, která také zhodnotila spolupráci s výživářským poradcem: „Petr Novotný je člověk, jak se říká „do provozu“, nepracuje pouze od počítače. Když se dělají objemná krmiva, neváhá přijet a kontrolovat jejich výrobu, případně bere vzorky. Pro pracovníky rostlinné výroby jsme ve spolupráci s ním připravili školení konzervace objemných krmiv, což myslím bylo velice prospěšné.“

Prvotelky jsou v Předmíři z kapacitních důvodů ustájené separátně pouze ve fázi na vrcholu laktace, jinak jsou ve skupinách se staršími krávami. „Bohužel zatím máme možnost zlepšit welfare prvotetek až od 30. dne laktace, kdy je ustajujeme zvlášť od starších krav, 14 dní před zasušením se skupiny opět spojují,“ vysvětlila Anna Varausová.

Rozdój a prvotelky se krmí jednou krmnou dávkou, kde je kladen větší

důraz na dusíkaté látky a strukturu krmné dávky po otelení. Pak je vrchol a závěr laktace.

Odchov a výživa telat

Zootechnikám se daří zlepšovat odchov telat. „Když jsme nastoupili do podniku, telata nerostla, byla ježatá, špinavá, měla senná břicha a střechovitě zádě. Promoření kokcidiemi se sice nepotvrdilo, ale úhyny, které se pohybovaly kolem 15 %, odpovídaly minulému špatnému managementu. Aktuálně jsou úhyny na úrovni 3,9 %. Rádi bychom zmínili spolupráci s Tomášem Novotným z MTS, který nám s řízením péče o telata velice pomohl. Změnili jsme také vakcinační program, čímž jsme vyřešili respirační onemocnění. Vakcinujeme krávy měsíc před otelením, posléze také telata od 14. dne stáří. Snažíme se krmit mlezivo od matek, pokud je ta možnost, preferujeme kvalitu více než 22 Brixů. Telata do odstavu pijí mléko pouze z dudlíků, nikoli z volné hladiny,“ dokresluje obrázek o úrovni odchovu zootechničky.

Ing. Petr Novotný přidává komentář k výživě telat: „Používá se mléčná

krmná směs se třemi kmeny probiotik, která je založena na syrovátce. Protože mléčná syrovátka má albuminy, globuliny, ale nemá kasein, je velice stravitelná. Je to jediná mléčná náhražka na evropském trhu, která má 90 % kokosového tuku z přidaného tuku, zbylých 10 % tvoří palmový olej. Kokosový tuk je sice dražší, ale má menší molekulu, takže se lépe tráví, telatům nezpůsobuje průjem. I při nižší teplotě míchání se tato mléčná náhražka rozpuští dobře, protože je připravována unikátním systémem nástřiku horkého tuku na zmrazenou syrovátku. Tím vzniká matrix čili klubičko.

Dále se v chovu pro telata využívá vícesložkový starter s 19,7 % dusíkatých látek. Obsahuje celou pšenici, mačkaný ječmen, kukuřičné zrno, jablečné výlisky, svatojánský chléb a další. Podporuje příjem a rozvoj předžaludků tím, že dráždí papily. Po odstavu se krmí suchá TMR (suchý mix), která se míchá na místě z vlastního řezaného sena podniku, nakupovaných granulí (70 %) a melasy, která tvoří asi 5 %,“ dodal Petr Novotný.

Lukáš Prýmas